یادداشت

مسأله سرطان و درخواستی از وزارت بهداشت

تردیدی نیست که اقدامات مثبت وزارت بهداشت در یکسال گذشته، موجب تحولی به نسبت ملموس در زمینه بهداشت و درمان و در نتیجه بالا رفتن رضایت نسبی مردم شده است، ولی در این میان برخی نکات هستند که انتظار می‌رود وزیر محترم بهداشت و درمان موضع روشن‌تری درباره آن بگیرد.

مسأله این است که این روزها به دلایلی چند بحث سرطان در افکار عمومی اهمیت یافته است، فوت خواننده جوان پاپ، فوت یک بازیگر تئاتر، فوت یک فوتبالیست قدیمی و مشهور، و... موجب شده که بحث سونامی سرطان مجدداً مطرح شود. اگرچه مسئولان وزارت بهداشت و درمان به درستی گفته‌اند که استفاده از سونامی در این باره درست نیست، زیرا آمار و ارقام سرطان رشدی عجیب‌تر از آنچه در یک دهه گذشته بوده را نشان نمی‌دهد، ولی در هر حال همه اذعان دارند که این رشد بیش از حد انتظار است و موجب نگرانی است. می‌دانیم که سرطان یک بیماری ساده نیست، گفته می‌شود که حدود نیمی از خانوارهایی که عضوی از آنان دچار سرطان می‌شود، به دلیل هزینه‌های کمرشکن آن به زیر خط فقر سقوط می‌کنند. البته آقای وزیر خبر خوشحال‌کننده‌ای را دادند که قصد کاهش این هزینه‌ها را دارند و ممکن است داروهای شیمی‌درمانی نیز در حد مجانی عرضه شوند، ولی مسأله مهم‌تر جلوگیری از بروز سرطان است. چون اگر قرار باشد بیماری سرطان با همین نسبتی که در سال‌های گذشته زیاد شده در آینده هم افزایش یابد، خیلی زود تعداد بیماران درگیر آن به حدود یک میلیون نفر خواهند رسید و سالانه ۲۰۰هزار نفر دچار آن خواهند شد، و رقمی که باید صرف درمان این تعداد بیمار شود، بسیار سنگین خواهد شد. بنابراین وزارت بهداشت به‌عنوان متولی وضعیت بهداشت و درمان کشور و مردم باید نظر روشنی درباره عوامل ایجادکننده سرطان داشته باشد، هم‌چنین برنامه‌های جلوگیری از رشد آن نیز باید همسو با این نظرات باشد. سرطان به جز عوامل وراثتی و فردی، از عوامل بیرونی مثل آلودگی‌های محیطی (غذا، آب، هوا، امواج، صدا و...) نیز تأثیر می‌پذیرد به همین دلیل باید وزارت بهداشت درباره هرکدام از این عوامل نظر روشنی داشته باشد.

در حالی که آقای وزیر در این باره گفته است که: «برای موضوع پارازیت‌ها مستندات علمی وجود ندارد که بدانیم باعث سرطان می‌شود یا خیر اما آن چیزی که مشخص است، این است که پارازیت خوب نیست و برای سلامت انسان مضر است. برای این نوع پارازیت‌ها و مقدار آن باید بررسی کارشناسانه صورت بگیرد و الان نمی‌شود واضح اعلام‌نظر کرد که ۱۰۰درصد پارازیت‌ها آسیب‌رسان هستند.»

این یادداشت در مقام آن نیست که بگوید پارازیت‌ها سرطان‌زا هستند، یا نیستند، زیرا این امر برعهده کارشناسان است، ولی بین‌المللی مخابرات وابسته به سازمان ملل در نشست اخیر خود در این زمینه اظهارنظر و به اعضای خود توصیه‌هایی کرده و استانداردهایی را درخصوص محدودیت در تولید امواج الکترومغناطیس تصویب کرده است، فارغ از این جنبه ماجرا، وزارت بهداشت نمی‌تواند موضوع را مبهم و با اما و اگر مطرح کند، زیرا این مسأله با سلامت مردم در ارتباط است و حتی نمی‌توان اطلاعات آن را محرمانه اعلام کرد، لذا انتظار می‌رود که این وزارتخانه چند کار مشخص انجام دهد:

۱- ابتدا با استناد به مطالعات و یافته‌های علمی موجود، تصویر به نسبت دقیقی از تأثیرات عوامل مذکور ازجمله آلودگی هوا و ترکیبات آن و نیز امواج پرقدرت الکترومغناطیس و نیز ترکیبات موجود غذایی بر سلامت انسان بویژه از منظر سرطان‌زایی ارایه کند.

۲- وضعیت ایران را از حیث آلودگی‌های فوق با دقت و آمار و ارقام دقیق شرح دهد، و سپس نتیجه‌گیری روشنی نماید که آیا این وضعیت مصداق عوامل خطرساز برای سلامت و شیوع بیش از پیش سرطان هستند یا خیر؟

۳- در مرحله سوم در صورتی که نتیجه‌گیری‌ها نشان‌دهنده آن بود که وضع موجود بیماری و سرطان‌زا هستند، به‌طور روشن اقدامات و عملیات و توصیه‌های اجرایی لازم را برای اصلاح این آلودگی‌ها بیان کند. همان‌طور که آقای وزیر درباره روغن پالم وارد عمل شد و پس از طرح عمومی، مشکل تا حدودی که اطلاع یافته‌ایم حل شده یا در شرف حل شدن کامل است.

تا وقتی که به صورت رسمی درباره بندهای اول و دوم اظهارنظر نشود، ذهنیت مردم بر مدار شایعات خواهد چرخید و این به نفع جامعه نیست.

اکنون گفته می‌شود که بنزین‌های وارداتی استاندارد نیست و آلودگی‌های آن زیاد است، ولی هیچ مرجع مشخصی در این موارد موضع‌گیری روشنی نمی‌کند، و اینگونه ابهامات، فضای عمومی جامعه را دچار ناپایداری و بدبینی می‌کند.

مدرسه

دانش‌آموز ضارب معلم بروجردی هنوز دستگیر نشده است

تشییع پیکر معلم شهید فیزیک مدرسه حافظیه بروجرد با حضور گسترده مردم

وزیر آموزش و پرورش: دستگاه‌های انتظامی و قضایی به ابعاد این پرونده رسیدگی عاجل کنند

عکس: ایلنا

شهروند| پیکر «محسن خشخاشی»، معلم بروجردی که سه روز پیش با ضربه چاقوی دانش‌آموزش کشته شده، دیروز با حضور گسترده مردم بروجرد در این شهر تشییع شد. آن‌طور که شرکت‌کنندگان در این مراسم گفته‌اند، حدود سه‌هزار نفر از مردم بروجرد در این مراسم شرکت کرده‌اند.

به گزارش «ایلنا»، درحالی که چندین هزار نفر از مردم بروجرد دیروز برای تشییع پیکر این معلم مقابل اداره آموزش و پرورش بروجرد در خیابان مدرس غربی تجمع کرده بودند، جنازه او با دخالت پلیس به‌طور مستقیم از خانه به آرامگاه دارالسلام منتقل و در این آرامگاه دفن شد.

شنبه گذشته «محمد.ک»، دانش‌آموز ۱۶ ساله و محصل در مقطع اول دبیرستان، پس از مشاهده کارنامه امتحاناتش و در واکنش به نمره پایین درس فیزیک، «محسن خشخاشی» را در کلاس با ضربات چاقو مورد حمله قرار داد و سپس فرار کرد. خشخاشی به دلیل شدت جراحات به گردن و قفسه سینه‌اش و قطع شاهرگ اصلی دچار خونریزی شدید شد و فوت کرد. بعد از آن «علیرضا دلیری»، فرمانده نیروی انتظامی بروجرد گفت: درحال حاضر پدر و پدربزرگ دانش‌آموزی که مرتکب قتل این معلم شده، در بازداشت هستند و این دانش‌آموز تحت تعقیب قرار دارد. یک روز بعد از این اتفاق «علی‌اصغر فانی»، وزیر آموزش و پرورش خواهان «حمایت ویژه قضایی» از خانواده معلم به قتل رسیده شد. دیروز هم با انتشار پیام تسلیتی از دستگاه‌های انتظامی و قضایی خواسته تا به این پرونده رسیدگی عاجل کنند. به گزارش روابط‌عمومی آموزش و پرورش در متن این پیام آمده است:

«اینجانب با اندوهی فراوان درگذشت جایگاه و غم‌انگیز معلم ارزشمند دبیرستان حافظیه بروجرد «زنده‌یاد محسن خشخاشی» را به خانواده محترم و داغدار ایشان و فرهنگیان کشور به‌ویژه معلمان سختکوش استان لرستان تسلیت و تعزیت عرض می‌کنم. آموزش و پرورش ضمن بررسی ابعاد اجتماعی و تربیتی و علل وقوع این حادثه، خود را به صیانت از هویت و منزلت معلمان سراسر کشور موظف دانسته و بر حمایت قضایی ویژه نسبت به حقوق خانواده محترم این معلم گرانقدر تأکید می‌کند و از دستگاه‌های انتظامی و قضایی رسیدگی عاجل به ابعاد مختلف این واقعه اسفبار را خواهان است.»

علاءالدین بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس هم در گذشت معلم بروجردی را تسلیت گفته است. در پیام تسلیت او آمده است: «خبر عروج شهادت‌گونه معلم اندیشمند و توانا، مرحوم محسن خشخاشی در یک حادثه تلخ و باورنکردنی موجبات بُهت و تأثر خاطر شدید مردم شریف بروجرد و بالاخص جامعه فرهنگیان و دانش‌آموزان شهر شد. بروجرد پیوسته در طول تاریخ مهد فرهنگ و ادب و دانش بوده است و معلمان بروجردی در این عرصه مقدس با همه وجود و هستی خویش بهترین‌ها را به ملت بزرگ ایران تقدیم کرده‌اند و افسوس که شرایط امروز شهرمان به گونه‌ای رقم خورده است که چنین حادثه تلخی که هیچ تناسبی با فرهنگ والای مردم بروجرد ندارد اتفاق افتاده است.»

حوادث

در نشست بررسی علل تصادفات رانندگی مطرح شد

تصادفات رانندگی هر نیم ساعت جان یک نفر را می‌گیرد

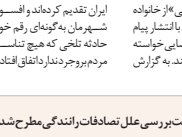

فارس| مجری طرح بررسی علل تصادفات رانندگی در میان نوجوانان و جوانان شهر تهران گفت: هر نیم ساعت یک نفر بر اثر تصادفات رانندگی در کشور جان خود را از دست می‌دهد.

به گفته سیامک طهماسبی، باوجود کاهش روند تصادفات از لحاظ مرگ‌ومیر، ایران همچنان در رتبه‌های بالای قربانیان حوادث رانندگی در جهان است، به گونه‌ای که در سال گذشته ۱۷هزار نفر در حوادث ترافیکی کشته‌شدند.

او که در نشست بررسی علل حوادث رانندگی سخن می‌گفت، ادامه داد: این بدان معنی است که در هر نیم ساعت یک نفر در حوادث ترافیکی جان خود را از دست می‌دهد. بنابراین تا پایان زمان معرفی این طرح به شما، دو نفر جان خود را از دست خواهند داد.

این عضو هیأت علمی دانشگاه بهزیستی و توانبخشی، حوادث ترافیکی را اولین علت مرگ‌ومیر جمعیت جوان و نوجوان در کشور دانست و افزود: در حوادث ترافیکی عامل انسانی از مهم‌ترین عوامل تصادف و مرگ‌ومیر ناشی از آن است به گونه‌ای که در کشورهای توسعه یافته، عامل انسانی ۷۰ تا ۹۵درصد در کشورهای پیشرفته نقش‌آفرینی می‌کند.

طهماسبی افزود: مرگ‌ومیر ناشی از حوادث رانندگی در ایران ۳۰ نفر از هر ۱۰۰هزار نفر است درحالی که این رقم در جهان ۲۲ نفر در هر ۱۰۰هزار نفر است.

عضو هیأت علمی دانشگاه بهزیستی و توانبخشی گفت: سالانه در ایران حدود ۱۸هزار نفر در حوادث رانندگی کشته و ۷۰۰هزار نفر مصدوم می‌شوند و عمر از دست رفته در جهان به علت مرگ‌ومیر ناشی از تصادفات را ۲۵ درصد برشمرد و این میزان را در ایران ۱۳۵درصد عنوان کرد.

او همچنین گفت: زنان بیشتر به علت اختلال در ادراک موقعیت دچار تصادف می‌شوند اما تعداد مرگ‌ومیر مردان ۲ برابر زنان است.

نمای نزدیک

عکس: خبرگزاری ایرنا

با شروع فصل سرما پرندگان از گونه‌های مختلف، نظیر سار، مرغان دریایی، عقاب و کلاغ به محل دفع و پرداز ش زباله‌های تهران در منطقه کهریزک هجوم می‌آورند. روزانه بیش از ۷ هزار تن زباله در این منطقه پرداز ش می‌شود.

سلامت

مدیرکل آزمایشگاه‌های مرجع سازمان غذا و دارو هشدار داد:

آب معدنی، عسل، زعفران، سوسیس و کالباس تقلبی در بازار

شهروند| تقلبی‌ها زیاد شدند. از آب معدنی و عسل و زعفران گرفته تا سوسیس و کالباس. در همه این مواد، دریای تقلب دیده می‌شود. تقلبی که هم قیمت و هم کیفیت را پایین آورده. بررسی‌های سازمان غذا و دارو حکایت از افزایش مواد خوراکی تقلبی در بازار دارد. خوراکی‌هایی که مشتری زیاد دارند. حالا سودجویان از هر شیوه‌ای برای فروش بیشتر استفاده می‌کنند. یا در عسل، شیره قند می‌ریزند یا سوسیس و کالباس‌شان، خمیرمرغ دارد، آب معدنی‌شان تقلبی است، زعفرانشان زعفران نیست...

حسین رستگار، مدیرکل آزمایشگاه‌های مرجع سازمان غذا و دارو در نشست خبری روز گذشته به این تقلبات غذایی اشاره می‌کند. «درحال حاضر این سوال مطرح است که چرا به یکباره شاهد افزایش چند برابری تولید عسل در کشور هستیم، متاسفانه برای تولید عسل تقلبی از شربت قند استفاده می‌شود، برخی تولیدکنندگان عسل در جلوی کندوها با قرار دادن شیره قند، زنبورها را برای تولید عسل ترغیب می‌کنند.» او ادامه می‌دهد: «در ارتباط با سوسیس و کالباس‌های تقلبی هم همین اتفاق می‌افتد. در این مواد از خمیر مرغ که ممنوع است استفاده می‌شود، درحالی‌که تنها سوسیس و کالباس‌های مورد تأیید ما هستند که مجوز تولید از وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو را باید داشته باشند.» به گفته رستگار، خمیرمرغ قبلاً مجوز داشت اما به تازگی در بررسی‌های انجام شده مشخص شد بعضی از خمیرمرغ‌های تولیدی طبق شرایط استاندارد تولید نمی‌شوند. گاهی اسنخیان مرغ در آن له می‌شود که آلایندگی ایجاد می‌کند و گاهی بافت‌های غیرگوشت مثل غضروف در آن وجود دارد بنابراین خمیرمرغ از نظر ارزش غذایی و کیفیت اجازه تولید ندارد. از نظر وزارت بهداشت، استفاده از خمیرمرغ ممنوع است اما سازمان دامپزشکی بدون توجه به این ممنوعیت مجوز خمیرمرغ صادر می‌کند.

این مسئول در سازمان غذا و دارو، از افزایش حجم تقلبات و آلاینده‌های غذایی اعلام نگرانی می‌کند و در همین ارتباط از ارایه پیشنهادی تحت عنوان طرح شناسایی و کنترل آلاینده‌ها و تقلبات مواد غذایی خبر می‌دهد: «قرار است این طرح پس از تصویب وزیر بهداشت در قالب طرح تحول نظام سلامت اجرایی شود.»

او در ادامه به پرونده پالم هم اشاره می‌کند. پرونده‌ای که به این روزی‌ها خیال بسته نشدن ندارد. با این که این مسئول در سازمان غذا و دارو تأکید می‌کند که این روغن در بیش از ۹۵ درصد کارخانه‌ها حذف شده اما هنوز هم برخی تخلفات دیده می‌شود. «بررسی‌های مانشان می‌دهد که هنوز هم در برخی محصولات لبنی این تخلف به‌ویژه در شهرستان‌ها وجود دارد که باید با پیگیری‌های مداوم این تخلفات را نیز از بین ببریم.»

مدیرکل آزمایشگاه‌های مرجع سازمان غذا و دارو، درباره کیفیت آب‌های آشامیدنی و معدنی بسته‌بندی عضو کمیته علمی نخستین کنگره بین‌المللی و سیزدهمین کنگره تغذیه ایران با اشاره به این که تغییر سبک زندگی از قبیل کم‌تحرکی، گرایش به مصرف غذاهای آماده، چرب و شیرین از عمده علل ابتلا به بیماری کبد چرب غیرالکلی است، ادامه می‌دهد: «تغییر سبک زندگی مربوط به روند صنعتی‌شدن جامعه ایران نیز هست تا جایی که آمار مبتلایان به بیماری کبد چرب غیرالکلی در کشور هم اینک همپای کشورهای غربی است.» به گفته حکمت‌دوست، به غیراز کم‌تحرکی به دلیل زندگی ماشینی، تغذیه نادرست از مهم‌ترین دلایل ابتلا به بیماری کبد چرب غیرالکلی است که با اصلاح تغذیه و روی آوردن به فعالیت‌های بدنی به راحتی می‌توان از ابتلا به این بیماری پیشگیری و در صورت ابتلا آن را درمان کرد.

برش

منتشرکنندگان فیلم‌های بیمارستانی تحت تعقیب قرار گرفتند

شهروند| منتشرکنندگان فیلم‌های بیمارستانی تحت تعقیب قرار گرفتند. این واکنش سازمان نظام پزشکی به فیلم‌هایی است که اخیراً در فضاهای مجازی و نرم‌افزارهای تلفن همراه با یک کلیک، دست به دست درحال چرخیدن است. این سازمان اخیراً اعلام کرده که افشای اسرار بیماران، جرم است، به همین خاطر هم براساس قانون مجازات اسلامی، منتشرکنندگان این فیلم‌ها تحت تعقیب هستند. مدیر اداره اخلاق پزشکی سازمان نظام پزشکی اینها را خبرگزاری آسامی گود و ادامه می‌دهد: «در آیین‌نامه انتظامی سازمان نظام پزشکی، به موارد اخلاقی افشای اسرار بیماران، تأکید شده، اسناد مربوط به آن باید به صورت کامل و جامع تدوین شود، اما متاسفانه هنوز در کشور آیین‌نامه اخلاق پزشکی مطابق با مصادیق روز جامعه و به شکل جزیی و در زمینه نگرانی‌های روز مردم در دست نداریم و این یکی از کم کاری‌های حوزه اخلاق پزشکی کشور تلقی می‌شود.» با این همه براساس اعلام احسان شمسی کوشکی، آیین‌نامه انتظامی سازمان نظام پزشکی، در مورد حفظ رازِ بیماران، بسیار واضح و شفاف است و از آن به‌عنوان یک خطای اخلاقی پزشکی یاد می‌کند. به گفته او، انتشار این فیلم‌ها همیشه از سوی جامعه پزشکی و پرستاری نیست. بلکه افراد دیگری از جمله پرسنل اداری، پرسنل خدمات و نگهبانی، همراهان بیمار، ملاقات‌کنندگان و سایر نزدیکان بیماران می‌توانند در این جرایم سهیم باشند. او تأکید می‌کند: «بسیاری از افراد نمی‌دانند که افشا و انتشار اسرار بیمار جرم محسوب می‌شود زیرا این مسأله برای مردم جامعه و حتی برخی از کادر بیمارستان توضیح داده نشده. حتی در حالت عادی و طبیعی نیز که فیلم هیچ کسی را نمی‌توان بدون اجازه در فضای مجازی منتشر کرد.»

روی میز خبر

۳۰درصد ایرانیان به بیماری کبد چرب غیرالکلی مبتلا هستند

شهروند| براساس آخرین یافته‌های پژوهشی حدود ۳۰درصد جمعیت کشور به بیماری کبد چرب غیرالکلی مبتلا هستند. عضو کمیته علمی نخستین کنگره بین‌المللی و سیزدهمین کنگره تغذیه ایران از این آمار اظهار نگرانی می‌کند و می‌گوید: «این آمار در شرایطی اعلام می‌شود که ۱۰ سال پیش شمار مبتلایان به بیماری کبد چرب در کشور زیر ۱۰درصد بود و حالا به ۳۰درصد رسیده است.» آزیتا حکمت‌دوست در آستانه برپایی «نخستین کنگره بین‌المللی و سیزدهمین کنگره تغذیه ایران» ادامه می‌دهد: «تأخیر در درمان بیماری کبد چرب، نخست سبب اختلال در عملکرد کبد و بالا رفتن آنزیم‌های کبدی شده، سپس رفته رفته سیروز و بدخیمی‌های کبدی را همراه دارد.» عضو کمیته علمی نخستین کنگره بین‌المللی و سیزدهمین کنگره تغذیه ایران با اشاره به این که تغییر سبک زندگی از قبیل کم‌تحرکی، گرایش به مصرف غذاهای آماده، چرب و شیرین از عمده علل ابتلا به بیماری کبد چرب غیرالکلی است، ادامه می‌دهد: «تغییر سبک زندگی مربوط به روند صنعتی‌شدن جامعه ایران نیز هست تا جایی که آمار مبتلایان به بیماری کبد چرب غیرالکلی در کشور هم اینک همپای کشورهای غربی است.» به گفته حکمت‌دوست، به غیراز کم‌تحرکی به دلیل زندگی ماشینی، تغذیه نادرست از مهم‌ترین دلایل ابتلا به بیماری کبد چرب غیرالکلی است که با اصلاح تغذیه و روی آوردن به فعالیت‌های بدنی به راحتی می‌توان از ابتلا به این بیماری پیشگیری و در صورت ابتلا آن را درمان کرد.

آلودگی‌های سمی ماهیان خاویاری خزر را تهدید می‌کند

ایسنا| رئیس اداره شیلات آستارا گفت: صید غیرمجاز و آلودگی‌های سمی، نسل ماهیان خاویاری را تهدید می‌کند.

صادق خاصی‌پور، تصریح کرد: مدیریت حفظ، تکثیر و رهاسازی ماهیان خاویاری در دریای خزر بر عهده ایران است و این کشور سالانه در حدود ۲۰ تا ۲۲میلیون بچه ماهی خاویاری را جهت حفظ ذخایر این گونه با ارزش در این دریا رها می‌کند.

او از به تسوار افتادن یک قطعه ماهی خاویاری از نوع «اوزن‌برون» به تور صیادان پره موج گل آستارا خبر داد و اظهار کرد: این قطعه ماهی اوزن‌برون که ۱۵ کیلوگرم وزن دارد، جهت تکثیر به مرکز تکثیر و پرورش شیلات استان گیلان تحویل داده شد.

خاصی‌پور، ارزش این ماهی را ۳۰میلیون ریال اعلام کرد و ادامه داد: ماهیان خاویاری به دلیل تولید خاویار، ارزش اقتصادی بالایی دارند و استحصال خاویار، منبع درآمد ارزی مهمی برای کشورهای تولیدکننده محسوب می‌شود. او با بیان این که این ماهی معمولاً در قسمت‌های عمیق دریا است و به ندرت در تور صیادان پره می‌افتد، افزود: اگر دریای خزر بالغ بر ۹۳درصد منابع ماهیان خاویاری جهان را در اختیار دارد که گونه فیل ماهی، اوزن برون در ۳ نوع (سترم، چهارواش و درکون)، شیب و تاس ماهی از انواع مختلف آن هستند.

جدول شماره ۴۳۶

افقی

۱- شاعر معروف پارسی‌گوی هند- رهبر مقتول مسلمانان سیاه‌پوست آمریکا در دهه شصت میلادی
۲- ضرورت توسعه اقتصادی- خاک- پول واحد اروپایی
۳- پوشاک ستور- پول روسیه- نوعی ساختمان برای کارگاه یا انبار- صابون خیاطی
۴- شقاب بزرگ- نقدش بهتر از حلوای نسیه است- شرط دوستی
۵- به‌کار بردن کلمه‌ای در معنای خاص- از شاخه‌های علم اقتصاد- نوعی پارچه
۶- رافب و مشتاق- مملکت- تعظیم کردن
۷- اسبرانان قدیم- پزشکی- جانور کندرو آبی و خاکی
۸- جفت ماده- مسگر- از غزوات پیامبر اعظم- پادگانی در تهران
۹- روبه‌رو شدن، روبارویی- مساوی- اجداد
۱۰- پهلوان افسانه‌ای آذری‌ها- از ماه‌های رومی- سیاه‌رنگ
۱۱- جامه پشمی و خشن قلندران- کارها- داد و فریاد مردم
۱۲- گل خوشبو- لرزش و جنبش- سوگ و عزا
۱۳- صدمتر مربع- به معنی خوش‌اندام هم است- شاعر حماسه‌سرای هم‌عصر فردوسی- حرف همراهی عرب
۱۴- کمان چهره- علم ذاتی- زرخالص
۱۵- کنایه از قول‌دادن کاری انجام نشدنی- اسبی که زرد پررنگ یا حنایی با قهوه‌ای روشن باشد

عمودی

۱- از آثار باستانی شهر بسطام- از آلات موسیقی
۲- همراه کوپال می‌آید- پاکوه‌منزه- پول استرالیا
۳- عدد روستا- شجاع- به یکدیگر سایبده شده- اسم آذری
۴- پیشگاه خانه- آملس و درد شدیدی که در پا و انگشتان به‌خصوص شست پا بروز می‌کند- وام بلاعوض
۵- ورق‌زدن کتاب یا دفتر- سپرز- مهاجم تیم‌ملی اسپانیا در یورو ۲۰۱۲
۶- تربیت‌کننده- از غذاهای ایرانی- هنر پیشه‌مرد
۷- شتر- از مرتجعین- همدستان ایسال
۸- ورق کاغذ- یاخته- شتر تندرو- طایفه کم‌حرف
۹- اجرام آسمانی- پول خرد دانمارک- لوالبشر
۱۰- از آلات موسیقی که با آرشه نواخته می‌شود- از اقیانوس‌ها- دندانساز
۱۱- سرور و رئیس- از ماهی‌های خزری- لقب امام دهم
۱۲- وسیله درودگری- اشک چشم- فناوری اطلاعات
۱۳- از اقمار مشتری- خودروی کوچک باربری- نانخورش- فرماندهبدن
۱۴- بازپرس قدیم- محل برخورد دو توده هوای متفاوت- نویسنده آلمانی یوسف و برادرانش
۱۵- نام دیگر کشور چای- عمل برخاستن و نشستن
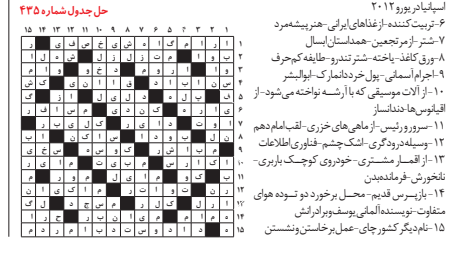
حل جدول شماره ۴۳۵